

ANNEX 1

Resum estat de desenvolupament

A1 Resum de l'estat actual de desenvolupament del documental interactiu

Hem dividit aquest estat de la qüestió en sis apartats: (1) Esdeveniments i Congressos relacionats (específics i més generalistes), (2) Empreses/Productores especialitzades i practicants/actors destacats, (3) Investigadors (principals i d'altres disciplines relacionades), (4) Programaris específics per a la creació de documentals interactius, (5) Bibliografia i referències (específica i relacionada) i (6) Recursos en línia (específics i relacionats). Creiem que aquesta revisió sobre l'estat del desenvolupament actual del nostre objecte d'estudi abraça la gran majoria dels treballs realitzats en aquest nou gènere. Parlem d'un gènere que compta amb dues dècades d'existència però que durant la primera dècada i escaig es va trobar molt limitat per la tecnologia. Aquest fet ha comportat que no s'hagi pogut estudiar en profunditat el nou fenomen. De les tres categories principals – Esdeveniments i congressos relacionats, Empreses especialitzades i Investigadors específics – hi ha avui dia pocs exponents d'importància, i els pocs que hi ha es troben concentrats en l'entorn de parla anglesa i francesa, predominantment en països com Canadà, Anglaterra, França o els Estats Units.

A1.1 Esdeveniments i Congressos relacionats

Si bé es pot afirmar que el gènere neix com a tal als darrers anys 80 i a principis dels 90, com hem vist en el quart capítol, no és fins ben entrat el segle XXI quan comencen a confluïr teories, projectes i un conjunt de practicants consolidats i d'especialistes en la matèria. De tota manera, cal precisar que en aquest gènere, almenys en l'actualitat, es produeix molt més del que s'investiga, cosa que permet afirmar que producció i recerca no van paral·leles en aquest camp. La producció està experimentant un creixement notable en relació a la investigació en un camp tant ambigu i de difícil delimitació com el que ens ocupa. D'esdeveniments i congressos específics n'hi ha quatre (fins el 2012): I-Docs Conference, Docshift Summit, IDFA Doclab i Webdox Conference.

I-DOCS SYMPOSIUM 2011 / I-DOCS CONFERENCE 2012 (Bristol 23-25 març de 2011, 22 i 23 març 2012), primer simposi i congrés sobre documental interactiu¹²⁹

Com a conseqüència d'aquesta confluència entre teories, projectes, practicants i especialistes en la matèria, neix l'any 2011 l'únic encontre dedicat exclusivament a la teoria i la pràctica en

¹²⁹ Web del i-docs Conference: <http://i-docs.org/>

relació al documental interactiu. El primer simposi internacional sobre documental interactiu – i-docs Symposium – es va celebrar el 25 de març de 2011 a la ciutat de Bristol (Anglaterra). Va ser organitzat per la Dra. Judith Aston, la professora Sandra Gaudenzi i el professor Jonathan Dovey al Watersehed Centre, seu del DCRC (Digital Culture Research Centre), centre adscrit a la University West of England (UWE). També cal destacar la labor de coordinació i edició web del professor Nick Triggs. Després de l'èxit de l'experiència, es va decidir ampliar el web – inicialment concebut com un simple bloc informatiu – a un portal a fi de propiciar debats sobre el tema durant el transcurs de l'any. Per tal de poder suportar la nova estructura, la qual contemplava també ampliar el simposi a congrés (d'1 a 2 dies), es va demanar la col·laboració a un conjunt de persones considerades expertes en camps diferents de la matèria. L'estructura seguia liderada per Aston, Gaudenzi i Dovey, però es va ampliar amb 12 nous membres, per crear d'aquesta manera la primera comunitat d'estudi i anàlisi del documental interactiu, l'i-docs Community¹³⁰. Aquests nous membres es dedicaren duran el primer any a crear debats interactius (anomenats discussions) a través del nou portal. I també, durant la segona edició, anomenada i-docs Conference, celebrada a Bristol el 22 i 23 de març de 2012, varen proposar, moderar i liderar activitats com taules rodones, presentacions, exhibicions i tallers. Aquesta estructura inicial es va modificar durant la primavera del 2012, amb l'objectiu d'ajustar funcions, tot reduint la comunitat a cinc membres (Aston i Gaudenzi segueixen com a directores, Gifreu i Rose com a especialistes i Jessica Linington com a editora web).

DOCSHIFT SUMMIT 2011 (Toronto, 11 i 12 de novembre de 2011)

La cimera docSHIFT va ser una conferència de dos dies de durada que es celebrà a Canadà enfocada principalment cap al món de la producció, amb l'objectiu de crear xarxa i establir aliances entre els actors interessats en la producció del documental a les plataformes digitals. La iniciativa “docSHIFT: històries reals per a múltiples plataformes” és un programa que facilita noves aliances creatives i ajuda a desenvolupar documentals interactius innovadors. docSHIFT és possible amb el suport de Ontario Media Development Corporation en col·laboració amb la Ryerson University, Hot Docs, CFC Media Lab i el National Film Board. L'esdeveniment va proposar diferents panells i una competició de projectes pròpia.

¹³⁰ La comunitat era formada, inicialment, per dotze membres: Jackie Calderwood, Ann Danylkiw, Nonny de la Peña, Eva Dominguez, Arnau Gifreu, Gerald Holubowicz, Siobhan O'Flynn, Martin Rieser, Mandy Rose, Nina Simoes, Andre Valentim Almeida i María Yañez

IDFA DOCLAB 2007-2012 (Amsterdam, 18 – 22 novembre 2010, festival, extensió IDFA: International Documentary Film Festival Amsterdam)¹³¹

El IDFA DocLab és un programa innovador dins el festival IDFA, el qual mostra documentals interactius i altres noves formes de narrativa digital que s'expandeixen més enllà del gènere documental cinematogràfic lineal. Els projectes seleccionats es presenten en línia, així com en esdeveniments en viu de cinema, exposicions, tallers i panells de la indústria. Des del seu llançament el 2008, el IDFA DocLab s'ha convertit en una plataforma internacional i alhora un programa de competició oficial. L'IDFA Doclab és bàsicament un programa centrat en els New Media que es realitza de manera paral·lela durant la celebració d'un dels festivals de documental més prestigiosos del món, el International Documentary Film Festival Amsterdam. En certa manera, es pot considerar un subfestival dins el gran festival de documental anual que es celebra a la capital d'Holanda. A diferència del i-docs, no hi ha competició acadèmica, és a dir, no hi ha conferències teòriques al voltant del documental interactiu¹³². La seva aportació principal radica en la presentació dels documentals interactius més innovadors de cada any en les anomenades "Live Cinema Events", creant una sinèrgia molt interessant entre el públic – el qual assisteix a la sala de cinema per a veure un documental interactiu – i l'autor de cada peça seleccionada per a ser exhibida – el qual realitza una navegació guiada (online screening), explica la seva experiència i al final respon les preguntes dels assistents –. Aquestes sessions de visionat acostumen a programar-se durant el transcurs d'una setmana. Per altra banda, però, en relació al gènere documental convencional sí que hi ha conferències i presentacions d'estudis concrets de cas. Caspar Sonnen, director del IDFA Doclab, comentà durant la celebració de la WebDOX Conference de 2012 que fa 5 anys que començà l'explosió de molts formats tot produint-se gran moviment al web. Com a coordinador del programa de nous mitjans al IDFA Doclab, la secció interactiva del festival anual de documental d'Amsterdam, es presenten a competició 15 projectes interactius cada any i hi ha un premi de 2500 euros per al guanyador. Com diu Sonnen (2012): "just the filmmakers and its laptop navigating the project". L'exemple que cita que va donar impuls a iniciar el Doclab i decidir-se que aquest gènere no es limitaria a copiar aplicacions informàtiques va ser el projecte *Gaza Sderot* (Upian, 2008).

Per tant, notem com un festival tan prestigiós com el IDFA d'Amsterdam comença a prestar molta atenció a tota la producció documental per a nous mitjans a través del seu DocLab, i juntament amb organitzacions com Power to the Pixel o Submarine Channel, organitza i dirigeix congressos sobre el tema per tot el món, començant per l'SXSW (South By Southwest)

¹³¹ Web del IDFA Doclab: <http://www.doclab.org/>. Consulteu també els enllaços www.idfa.nl/industry i www.idfa.nl/doclab.

¹³² Cal dir, però, que l'edició 2012 va comptar amb la primera conferència teòrica realitzada el dia 18 de novembre, tot celebrant el seu cinquè aniversari des de la seva creació.

i seguint amb presència professional d'alt standing com al MIPTV de Cannes. Precisament en aquest certamen s'entreguen des de fa alguns anys els EMMY Digitals, que amb els Webby Awards es constitueixen com dos dels guardons més importants en aquest àmbit i el multimèdia interactiu en general.

WEBDOX CONFERENCE (Lovaina, 30 abril – 1 maig, festival paral·lel al festival Docville, International Documentary Film Festival)

La sisena edició del Docville, Festival Internacional del Documental de Bèlgica, compta amb una àmplia selecció de les grans novetats documentals tant a nivell nacional com internacional. La petita ciutat de Lovaina, coneguda per tenir una de les universitats més antigues del món, acull cada any aquesta mostra, que ha anat creixent en influència i públic. A més dels premis a la millor pel·lícula estrangera – The canvas jury award – i al millor documental nacional – Scam jury award –, el festival compta amb la secció Clear con-science, on es projecten documentals que tracten els temes basats en qüestions polítiques i socials més candents de l'actualitat. En la conferència WebDox, experts internacionals presenten l'estat de l'art dels documentals web. Diferents qüestions s'analitzen mitjançant estudis de cas i un panell de discussió. La conferència també contempla una exposició interactiva i dos tallers, un de creatiu i un de desenvolupament. El XODOX LAB és un taller pràctic de documental web on es desenvolupen idees innovadores en l'àmbit documental. En primer lloc, les idees documentals es desenvolupen i discuteixen conjuntament, i després, cinc experts¹³³ ofereixen el seu assessorament. El laboratori de desenvolupament XO DOX – Creative DOCJAM – es configura com el seguiment del laboratori creatiu. Qualsevol persona amb un projecte interactiu en desenvolupament pot inscriure's a la iniciativa.

¹³³ Els experts que varen participar en la primera edició (2012) varen ser Mark Atkin (CrossOver Labs), Arnaud Dressen (Honkytonk Films), Brian Chirls, Pepijn Rijnders i Patrick Bosteels.

A1.1 Esdeveniments i congressos específics

Taula A1.1

ESDEVENIMENTS I CONGRESSOS ESPECÍFICS

I-DOCS SYMPOSIUM 2011 / I-DOCS CONFERENCE 2012
Bristol 23-25 març de 2011, 22-23 març 2012), primer simposi i congrés sobre documental interactiu http://i-docs.org/
IDFA DOCLAB 2007-2012
Amsterdam, 18 – 22 novembre 2010, festival, extensió IDFA: International Documentary Film Festival Amsterdam) http://www.doclab.org/
DOCSHIFT SUMMIT 2011
Toronto, 11 i 12 de novembre de 2011. Conferència dins de l'associació documental DOC (<i>Documentary Organization of Canada</i>) http://www.doclab.org/
WEBDOX CONFERENCE 2012
Lovaina, 30 abril – 1 maig de 2012, festival paral·lel al festival Docville - International Documentary Film Festival) http://www.doclab.org/

A1.2 Congressos relacionats

Taula A1.2

CONGRESSOS RELACIONATS

ICIDS (<i>International Conference on Interactive Digital Storytelling</i>)
Vancouver, Canadà, 28 novembre al 1 de desembre, 2011 http://icids2011.wp.rpi.edu/ http://icids.org/
DNA SYMPOSIUM
Digital Narrative Archive, Montreal 13-15 maig, simposi http://www.dnasymposium.com/
EUROPRIX TOP TALENT AWARDS
EADiM, European Academy of Digital Media, Graz, 11 de novembre de 2010 http://www.europrix.org/
CROSSMEDIA FORUM
Power to the Pixel, 11-14 octubre 2011, dins el BFI London Festival, 12-27 octubre 2011) http://powertothepixel.com/events-and-training/pttp-events/london-forum-2011
DIGITAL STORYTELLING X.1
20 juny 2011, Toronto, Canada, simposi http://www.fitc.ca/events/about/?event=120
MINDTREK CONFERENCE
Mindtrek Association, 29 – 30 setembre 2011 http://www.mindtrek.org/2011/
SCREEN FUTURES
Melbourne, 9 – 12 juliol 2011 http://www.screenfutures.com/

A1.3 Festivals - Seccions relacionades

Taula A1.3

FESTIVALS - SECCIONS RELACIONADES

SHEFFIELD DOC / FEST
Sheffield, 13 -17 juny 2012 http://sheffdocfest.com/
EUROPEAN ACADEMIC NETWORK CONFERENCE
EADiM, European Academy of Digital Media, Graz, 10-13 novembre 2011 http://academics.eadim.org/
MIPTV
Cannes, 1 – 4 abril 2012) / MIPDoc (30 – 31 març 2012) / MIPFormats (30 – 31 març 2012) / MIPCom (3-6 octubre 2012) / MIP Junior (1-2 octubre 2012) http://www.mipworld.com/en/
WEBBY AWARDS
<i>The International Academy of Digital Arts and Sciences</i> http://www.webbyawards.com/
SUNDANCE FILM FESTIVAL
Park City, Utah, 19 – 29 gener 2012 http://www.sundance.org/festival/
TRIBECA FILM FESTIVAL
Nova York, 18 – 29 abril 2012 http://www.tribecafilm.com/festival/
PRIX EUROPA
The European Broadcasting Festival, Berlin, 22-29 octubre 2011 http://www.prix-europa.de/en/awards/

Taula A1.3

FESTIVALS - SECCIONS RELACIONADES

SXSW South by Southwest Awards
Austin, Texas, 9-18 març 2012
http://sxsw.com/
VISA POUR L'IMAGE
27 agost – 11 setembre 2011, Perpinyà
http://www.visapourlimage.com/index.do

A1.2 Empreses/Productores especialitzades i practicants/actors principals

A1.2.1 Empreses/Productores especialitzades

En relació a les empreses, institucions i productores que es dediquen a la producció – encara que no exclusiva, però sí com aposta important i destacada – trobem també pocs actors involucrats en aquest mercat, però de renom internacional. El país que més formalment ha apostat per aquest nou format és Canadà, on trobem diferents institucions dedicades a produir documentals interactius. En destaquem principalment dues, el National Film Board of Canada (NFB) i la Documentary Organization of Canada (DOC).

National Film Board of Canada (NFB)

A l'extrem de la filosofia de crear obres interactives només per a la xarxa hi trobem el National Film Board de Canadà¹³⁴, i això es deu al fet que no es tracta d'una emissora de televisió, sinó d'una entitat dedicada al cinema. Però el que ressalta més és l'aposta exemplar tant en la difusió del seu extens catàleg com en l'experimentació amb nous formats interactius. Tot això ho certifica el fet que els documentals interactius més premiats provenen d'aquesta entitat. El National Film Board del Canadà (Office National du Film du Canada, o ONF en francès) ha estat guardonat dotze vegades com a productor de cinema i distribuïdor canadenc. Es tracta d'una agència del Govern del Canadà que produeix i distribueix documentals, animació, teatre alternatiu i produccions de mitjans digitals. En total, el NFB ha produït més de 13.000

¹³⁴ Website del NFB de Canadà: <http://www.nfb.ca/>

produccions que han guanyat més de 5.000 premis¹³⁵. El gener de 2009 el NFB va posar en marxa la seva sala de projecció en línia, oferint als usuaris web canadencs i internacionals la capacitat de visionar centenars de pel·lícules del NFB de forma gratuïta, així com enllaços incrustats en blocs i xarxes socials. A l'octubre de 2009, el NFB va posar en marxa una aplicació de iPhone que s'ha descarregat més de 170.000 vegades i que ha tingut més de 500.000 visionats de pel·lícules en els primers quatre mesos. Al gener de 2010, el NFB va afegir pel·lícules d'alta definició i 3D per a les més de 1.400 produccions disponibles per a la seva visualització en línia. També va presentar una aplicació de iPad el juliol del 2010, seguit de la seva primera aplicació per a la plataforma Android, al març de 2011. En els últims anys, el NFB s'ha convertit en un productor líder de mitjans interactius, incloent documentals web com *Welcome to Pine Point* (2011), guanyador de dos premis Webby i *Out my window* (2010), guanyador del premi IDFA DocLab de Digital Storytelling i un premi Emmy. El NFB actualment dedica més del 20 per cent del seu pressupost a la producció d'obres interactives. Hugues Sweeney, productor senior dels projectes interactius francesos al National Film Board de Canadà, relata la relació íntima entra aquesta empresa i l'evolució tecnològica:

“The NFB has been around for more than 70 years now, and has always been an institution that put the focus on innovation and avant-gardism. A lot of animation techniques, the cinema réalité, the IMAX and 3d techniques were born at the NFB, and now there was a chance to lead innovation on the web and engaging the public with new tools and creators. Three years ago, the senior management at NFB decided to make some strategic changes, to encourage accessibility and creation. Accessibility means putting the stuff out there, with apps for iPhone, iPad, Blackberry, and one for Android is coming soon. We uploaded about 2000 films to view for free, and we have about 70 million views, we're getting the stuff out there. We also want to create in a digital an interactive way, so we decide to invest 20% of our resources in interactive projects.” (Sweeney, 2011, citat per Lietaert, 2011:65)

Documentary Organization of Canada (DOC)

L'Organització del Documental de Canadà (coneguda com DOC, Documentary Organization of Canada)¹³⁶ és la principal organització de serveis d'arts dedicada a promoure, donar suport i desenvolupar l'art i el negoci dels mitjans de comunicació documental en aquest país. Com a organització nacional sense ànim de lucre amb estatus d'organització benèfica, DOC és una associació professional consolidada, formada per aproximadament 800 membres amb una important xarxa i suport al seu desenvolupament professional a través de tallers, programes de mentors, professors convidats, conferències, una revista especialitzada, etc. El 1994, l'organització va iniciar el Hot Docs – International Documentary Film Festival (Festival

¹³⁵ La wikipedia ofereix un extens directori d'informacions relacionades amb el NFB. Visiteu l'enllaç: http://en.wikipedia.org/wiki/National_Film_Board_of_Canada

¹³⁶ Consulteu el web de l'organització Doc Toronto: <http://www.doctoronto.ca/>

Internacional de Cinema Documental de Toronto)¹³⁷, el primer festival de documentals d'Amèrica del Nord.

DocSHIFT es configura com una branca emergent del DOC, el qual es centra en oferir serveis relacionats amb la producció de documentals per als nous mitjans. Ofereixen cursos, tallers i seminaris, entre d'altres, però el que més destaca és l'Institut docSHIFT, un programa de quatre mesos liderat per Richard Lachman i Diana Arruda. El programa està dissenyat com una eina de desenvolupament d'idees innovadores i projectes de documental interactiu i posicionar-los com a èxits comercials a través del finançament traduït en la consulta, orientació, tallers i el desenvolupament dels projectes. Els mentors d'aquest programa (2011-2012) són Mary Barroll, Ilona Posner, Kat Cizek, Lalita Krishna, Marc Greenspan i Christine McGlade.

Com a capdavanteres de la llista de productors hi trobem dues empreses: els projectes del NFB de Canadà i els que l'estudi interactiu Upian¹³⁸ produeix per a ARTE i d'altres entitats a França. Upian, un estudi multimèdia de més d'una dècada de recorregut, s'aprofita de poderosos socis – com ARTE TV o d'altres estacions de televisió o premsa – i bons pressupostos per crear documentals per a la xarxa amb un gran valor afegit, ja que és una de les poques productores que aconsegueix que els seus usuaris interactuïn a través dels seus projectes. Aquesta productora multimèdia, fundada el 1998 per Alexandre Brachet, s'especialitza en disseny web i desenvolupament de sistemes interactius que situen l'usuari en el centre dels problemes de l'ergonomia. Upian també és conegut pel públic en general a través del seu treball com a editor i productor de peces que han assolit un important volum d'audiència a França i al món en general.

Per altra banda, si fem un cop d'ull als agents o productors que estan promovent la creació de documentals interactius, hi trobem les televisions i les filmoteques públiques. I entre tots els ens implicats, en destaca la cadena ARTE¹³⁹, la qual ha realitzat una forta aposta pel web documental, a vegades com a complement dels documentals que emeten per televisió, i altres vegades com obres independents i comprensibles només des del punt de vista interactiu. Com és sabut, ARTE és un canal de televisió franco-alemany que emet programes de qualitat relacionats amb el món de l'art i la cultura creat el 1990, i a principis del XXI, un conjunt de convenis amb Upian varen permetre la creació dels primers documentals interactius dignes d'anàlisi. Els seus estudis estan a Estrasburg (França) i a Baden-Baden (Alemanya), i els seus programes es poden veure tant en francès com en alemany. ARTE és una televisió que des de ben aviat va veure el model de negoci existent en aquest segment de mercat, i no va dubtar a establir convenis amb Upian i d'altres productores multimèdia per a produir documentals per a la xarxa.

¹³⁷ Consulteu el web del festival Hot Docs: <http://www.hotdocs.ca/>

¹³⁸ Web d'Upian: <http://www.upian.com/>

¹³⁹ Web de la cadena Arte: <http://m.arte.tv/fr/100.html>

L'any 2007 es fundà Honkytonk Films¹⁴⁰, empresa que es dedica a desenvolupar, produir i distribuir pel·lícules interactives documentals que donen una perspectiva única, i no obstant això universal, sobre els fets i tendències més importants de l'actualitat. Des de l'entreteniment a la política, porten les històries de no ficció a una audiència internacional, en col·laboració amb els principals emissors i portals de notícies, utilitzant la creativitat i la tecnologia per a crear projectes interessants. Els últims anys han destacat també com a desenvolupador tecnològic implementant Klynt, una eina d'edició interactiva dedicada als cineastes, fotògrafs i periodistes disposats a aprofitar el poder d'Internet, i d'aquesta manera crear i compartir les seves històries de la manera més oberta i creativa. A l'avantguarda de la narració dels nous mitjans, la companyia i el seu enfocament original per a la realització de documentals ha estat seleccionada en alguns dels festivals de documentals més avantguardistes i esdeveniments relacionats amb nous mitjans com el IDFA Doclab, Prix d'Europa (Berlín, Alemanya), Sheffield doc/Fest (Sheffield, Regne Unit) i South by Southwest – SXSW – (Austin, EUA).

Submarine Channel és una empresa productora de narratives transmediàtiques, ja siguin dramàtics, documentals o d'entreteniment. Des dels seus estudis a Amsterdam i Los Angeles, Submarine Channel crea continguts que exploten les noves tecnologies per explicar històries visualment atractives, múltiples maneres d'explicar fets a través de diferents formats, incloent còmics animats, jocs en línia, documentals web i projectes de vídeo realitzats per capdavaners en la creació de tot el món. Submarine Channel és part de la multipremiada empresa Submarine¹⁴¹, fundada el 2000 per Bruno Felix i Femke Wolting, tots dos capdavaners en el món dels mitjans de comunicació holandesos¹⁴². L'objectiu de l'empresa és crear projectes transmèdia que explorin les possibilitats d'aquestes noves tècniques narratives, la investigació dels paràmetres dels gèneres emergents com la no linealitat en cinema, l'animació interactiva i els jocs digitals, i difondre aquest coneixement acabat de descobrir amb el públic, tant en els Països Baixos com internacionalment, utilitzant diverses plataformes per fer-ho.

A nivell espanyol hi trobem dues productores que estan començant a endinsar-se en aquest format, Barret Films¹⁴³ (part de Zurdos.TV), d'origen valencià, i Mondrian¹⁴⁴, dirigida pel tecnòleg Héctor Milla i establerta a Catalunya.

¹⁴⁰ Web de la productora Honkytonk Films: <http://www.honkytonk.fr/>

¹⁴¹ Consulteu el web de la productora *Submarine Channel*: <http://www.submarine.nl/>

¹⁴² Consulteu el web de la productora *Mediastorm*: http://channel_new2010.submarinechannel.com/credits/

¹⁴³ Consulteu el web de la productora Barret Films: <http://barretfilms.tv/>

¹⁴⁴ Consulteu el web de la productora Mondrian: <http://mondrian.tv/>

A1.4 Empreses i productores especialitzades

Taula A1.4

EMPRESSES I PRODUCTORES ESPECIALITZADES

National Film Board de Canada (NFB)
http://www.nfb.ca/
Documentary Organization of Canada (DOC)
http://www.doctoronto.ca/ http://www.hotdocs.ca/
Upian
http://www.upian.com/
ARTE TV
http://m.artetv.fr/100.html
Honkytonk Films
http://www.honkytonk.fr/
Submarine Channel
http://www.submarine.nl/
MediaStorm
http://mediastorm.com/

A1.2.2 Realitzadors

Katerina Cizek és una documentalista que produeix projectes per a plataformes digitals. El seu treball ha documentat l'anomenada "Revolució Digital", i s'ha convertit en part del mateix moviment que porta aquest nom. Durant cinc anys va assumir i produir el *National Film Board*

of *Canada's Filmmaker-in-Residence*, experiència capdavantera en documental interactiu que documentava la vida diària a un hospital del centre de la ciutat de Toronto, un projecte molt ambiciós que va guanyar el Premi Webby 2008, una concessió del Banff i una canadenca de New Media. Compta amb pel·lícules guardonades que inclouen *Seeing is Believing: Handicams, Human Rights and the News* (2002, co-dirigida amb Peter Wintonick). Cizek també és docent i reconeguda a tot el món pel seu enfocament innovador del gènere documental, i això explica que fos nomenada directora de Highrise¹⁴⁵. Highrise és un departament del National Film Board que desenvolupa projectes innovadors i que pretén explorar la vida vertical en els suburbis globals del món. Es tracta d'un projecte molt ambiciós i multiplataforma produït per Gerry Flahive, que es proposa millorar la vida de l'anomenat "barraquisme vertical" a través de la tecnologia digital, la participació i la col·laboració. Amb els anys, Highrise pretén produir molts projectes, és a dir, esdevenir una mena de paraigües de la producció documental interactiva incloent tot tipus de formats, com les instal·lacions, els dispositius mòbils, les presentacions en directe, les pel·lícules, etc. Darrere de tot això, l'objectiu és veure com el procés documental en si pot participar i activar la innovació social més enllà de documentar-la i/o representar-la, i d'aquesta manera ajudar a reinventar el gènere com a nova espècie urbana en el segle actual. Els primers projectes de Highrise ja han rebut grans condecoracions com el 2011 International Digital Emmy for Non-Fiction, el 2010 Inaugural IDFA DocLab Award for Digital Storytelling, o el 2011 BakaForum Cross-Media Prize for Youth and Schools.

Alexandre Brachet és fundador i director d'Upian¹⁴⁶. En els últims anys, Upian ha produït o coproduït alguns dels més importants webdocumentals. Al llarg de les seves activitats de producció, Upian també actua com una agència que produeix diferents formats web amb èxit, i el juny de 2008, Upian també va obrir una galeria d'art contemporani amb oficines pròpies.

Matt Adams és cofundador de Blast Theory¹⁴⁷, un grup d'artistes que es varen unir el 1991 conegut pel seu enfocament multidisciplinari capdavanter en l'ús de les noves tecnologies dins de contextos diferents als contemporanis. El grup ha col·laborat amb científics del Laboratori de Realitat Mixta (Mixed Reality Lab) a la Universitat de Nottingham des de 1997. Blast Theory ha presentat treballs a nivell internacional i ha estat nominada a quatre premis BAFTA, així com també va guanyar el Golden Nica en el Prix Ars Electronica. Adams ha exposat a la Tate Modern i al ICA de Londres, entre d'altres. Va ser Thinker In Residence per al Govern Sud

¹⁴⁵ Web del Highrise (dins NFB): <http://highrise.nfb.ca/index.php/about>

¹⁴⁶ Web d'Upian: <http://www.upian.com/>

¹⁴⁷ Web de Blast Theory: <http://www.blasttheory.co.uk/bt/index.php>

Australià el 1994, i és un membre honorari de la Universitat d'Exeter, professor visitant a l'Escola Central d'Oratòria i Drama i un membre del Consell Regional del Arts Council d'Anglaterra.

Nascut a Baviera (1972), Florian Thahlofer va estudiar a la Universitat de les Arts de Berlín (Màster i doctorat) i a la UCLA (Universitat de Califòrnia-Los Angeles)¹⁴⁸. L'any 2005 va ser professor convidat a l'Institut Alemany de Literatura (DLL) de la Universitat de Leipzig, i del 2001 al 2004 va ser professor de la Universitat de les Arts al Departament de Mitjans de Comunicació-Disseny Experimental. És l'inventor del programari Korsakow¹⁴⁹, un sistema per crear narratives de base de dades i documentals interactius, i director de nombrosos documentals interactius.

A1.5 Practicants destacats

<i>Taula A1.5</i>	PRACTICANTS DESTACATS
Katerina Cisek	
http://highrise.nfb.ca/index.php/about	
Alexandre Brachet	
http://www.upian.com/	
Florian Thahlofer	
http://www.thahlofer.com/	
Matt Adams	
http://www.blasttheory.co.uk/bt/index.php	

¹⁴⁸ Web personal de Florian Thahlofer <http://www.thahlofer.com/>

¹⁴⁹ Web del programari Korsakow: <http://korsakow.org/>

A1.3 Investigadors

El terreny que analitzem es troba força mancat d'investigació, i per tant es fa difícil de seleccionar un corpus sòlid d'autors i especialistes en la matèria. En primer lloc cal citar alguns autors reconeguts en l'àmbit interactiu que en algun moment de la seva carrera han presentat alguna relació amb la teorització o producció documental, com Glorianna Davenport i Mike Murtaugh (1995), Timothy Garrand (1997), Nick Monfort (2003) o Chris Crawford (1992, 2002).

La investigadora principal actual en aquest terreny específic és Sandra Gaudenzi (2009, 2012), seguida d'altres autors teòrics com Denis Porto Reno (2007, 2008, 2011), Julia Scott-Stevenson (2010, 2012), Mandy Rose (2012), Hanne-Lovise Skartveit (2007), Mitchell Whitelaw (2002), Insook Choi (2009), Gene Youngblood (2001), Stuart Dinmore (2008), Andre Almeyda (2010), Kate Nash (2011) o Connor Britain (2006). La majoria d'aquests autors han publicat com a màxim un parell d'articles sobre la matèria. En l'actualitat, considerem com a principals investigadors d'aquest camp específic Sandra Gaudenzi, Julia Scott-Stevenson, Mandy Rose i Denis Porto Reno, per les seves significatives aportacions, àmpliament comentades en aquesta tesi.

A1.6 Investigadors principals

Taula A1.6

INVESTIGADORS PRINCIPALS

Sandra Gaudenzi
http://www.interactivedocumentary.net/
Mandy Rose
http://collabdocs.wordpress.com/
Julia Scott-Stevenson
http://mq.academia.edu/JuliaScottStevenson/Papers
Denis Porto Reno
http://www.urosario.edu.co/Profesores/Listado-de-profesores/P/Porto-Reno-Denis/

A1.4 Programaris específics per a la creació de documentals interactius (editors multimèdia)

K-Films (Korsakow Films)

El Sistema de Korsakow¹⁵⁰ és un programari de codi obert dissenyat per permetre als usuaris generar cinema de base de dades. Creat el 2000 per l'artista Florian Thalhofer, Korsakow permet als usuaris – amb o sense coneixements de programació – crear i interactuar amb els relats de vídeo no lineal o base de dades coneguda com Korsakow-Films. El programari pot ser usat per a produir obres de narrativa documental, experimental i ficció, i s'ha integrat en la producció de peces de performance i instal·lació. Korsakow és gratuït per als petits projectes i l'ús educatiu. A finals de 1990, Florian Thalhofer va començar a desenvolupar un programa per produir un documental sobre el consum d'alcohol per acompanyar la seva tesi doctoral. Durant la seva investigació, Thalhofer va conèixer un efecte d'alcoholisme extrem, conegut com “Síndrome de Korsakoff”, caracteritzat per la pèrdua de memòria a curt termini i la compulsió d'explicar històries. Thalhofer va prendre prestat el nom d'aquest efecte i va crear la primera pel·lícula Korsakow, anomenada “Síndrome de Korsakov”¹⁵¹. La majoria de les versions del programari s'han publicat com a programari lliure. No obstant això, les tres primeres versions varen ser creades amb el programari Macromedia Director i amb el reproductor Shockwave Player. Això comporta que moltes de les funcions no s'activin quan es veuen a través del web. A més, a causa de la plataforma que es va crear, aquestes versions no van ser de codi obert. La intenció del programa és crear una interfície per navegar per bases de dades de clips sobre la base de les relacions dinàmiques entre els clips, en lloc de camins limitats i lineals. Per a aconseguir-ho, cada K-pel·lícula es compon de múltiples Small Narrative (Unit SNUS) o petites unitats narratives. En general són petits clips de vídeo que duren des de 20 segons a uns minuts i són els components bàsics de cada un dels k-films. Com a part d'una narrativa no lineal, cada SNU pot ser reutilitzat dins de la narrativa. A les SNU se li pot assignar un nombre de “vides” o vegades que es permet que torni a aparèixer dins de la narrativa.

¹⁵⁰ Podeu veure el web i accedir al programari a: <http://korsakow.org/>

¹⁵¹ Informació de la Wikipedia: <http://en.wikipedia.org/wiki/Korsakow>

3WDOC Studio (3WDOC Editor + 3WDOC Player, Hecube)

3WDOC Studio¹⁵² és una eina polivalent especialment concebuda per crear i publicar tot tipus de continguts enriquits amb interacció. El seu objectiu és animar elements HTML5 per tal de concebre una narració web sense escriure ni una sola línia de codi. 3WDOC Editor permet crear continguts interactius personalitzats a través d'un menú. La seva utilització és intuïtiva i està a l'abast de qualsevol usuari. El 3WDOC Player és un nou reproductor realitzat en HTML5. A més de llegir vídeos, té la possibilitat d'interactuar amb els altres recursos disponibles al web, com les principals aplicacions (Google Maps, Twitter, Facebook, Flickr, etc.). La responsable d'aquest programari és l'agència Hecube, que va ser creada l'any 2004 amb l'objectiu d'assessorar a les empreses de contingut, als autors i als creadors. L'agència destaca en àrees com l'ergonomia, la creació de pàgines web, la definició i creació de la identitat visual, així com el desenvolupament i integració d'aplicacions per al web.

KLYNT (Honkytonk Films)

Klynt¹⁵³ és una eina d'edició i publicació de plataforma dedicada a narradors d'històries interactives. Va ser dissenyada per ajudar els autors a crear contingut d'immersió en línia utilitzant Internet. Amb Klynt, els autors poden connectar-se a les plataformes més populars d'avui en dia i a les xarxes socials per tal d'explorar nous formats narratius sense escriure una sola línia de codi. Klynt és un projecte original de Honkytonk Films, un estudi de producció amb seu a París, França.

POPCORN.JS¹⁵⁴

Popcorn.js és un framework de treball en llenguatge HTML5 i JavaScript, creat per ajudar els cineastes, els mitjans de comunicació, els desenvolupadors web i qualsevol persona que vulgui crear mitjans interactius al web. Popcorn.js és part del projecte Mozilla Popcorn Project, liderat per Bret Gaylor.

ZEEGA¹⁵⁵

Zeega és una organització sense ànim de lucre que inventa noves formes narratives per a plataformes interactives. Construït amb HTML5, a través d'aquest editor multimèdia és fàcil de combinar el contingut original amb fotos, vídeos, text, àudio, implementació de dades i mapes a través de les API de tota la web.

¹⁵² Podeu veure el web i accedir al programari a: <http://3wdoc.com/es/studio/>

¹⁵³ Veure web i accedir al programari: <http://www.klynt.net/>

¹⁵⁴ Veure web i accedir al programari: <http://popcornjs.org/>

¹⁵⁵ Veure web i accedir al programari: <http://zeega.org/>

A1.7 Programaris específics

Taula A1.7

PROGRAMARIS ESPECÍFICS

K-Films (Korsakow Films)
http://korsakow.org/
3WDOC Studio (3WDOC Editor + 3WDOC Player)
http:// 3wdoc.com/es/studio
KLYNT (Honkytonk)
http:// www.klynt.net
POPCORN.JS
http://popcornjs.org
ZEEGA
http://zeeega.org